

MAGYAR LAJKA

3 lei

Taxa postală plătită
aprobării Dir. Gen.

Ngs. Ramaszetter Róbert
GARIA Disztér 1-2.

BUDA

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 84 (1526) szám * Szombat, 1937 május 15

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Angelescu közoktatásügyi miniszter sajtóbeszélgetésben ismertette kormányzati működése eredményeit

**Négymilliárdra emelkedett a népnevelésügyi költségvetés.
Tizenkétezer új iskola, negyvenkilencezer elhelyezett román
tanító, a tankötelesek 95 százaléka jár iskolába**

Bucuresti. Saját tud. Angelescu közoktatásügyi miniszter buzeui tartózkodása alkalmával érdekes adatokat közölt egy sajtóbeszélgetés során:

Az utolsó négy évben a népnevelésügyi költségvetése három milliárdról majdnem négyre emelkedett. 1933-tól máig majdnem 4000 elemi iskolát építettek s ha hozzávesszük az 1922. és 1928. között épített iskolákat, a liberális kormányzat tehát a háború után 12 ezer iskolát emelt, aztán 1933-ban 36.000 tanító volt az országban, ma pedig 49.000; több mint 12.000 új tanítói állást létesített Angelescu, alig négy év alatt és ha ehhez hozzászámítjuk a kisebbségek elbocsátása és más okok miatt történt megüresedéseket, akkor kiderül, hogy a jelen kormányzat több, mint 17.500 tanítói kinevezést eszközölt, úgy, hogy jelenleg nincs is állás nélküli román tanító, kivéve azokat, akik most katonáskodnak, de ezek számára is lesz ebben az évben 2700 új állás.

A tanköteleesség elvét oly szigorúan megvalósítja Angelescu, hogy míg 1933-ban a tanköteles gyermekeknek 50 százaléka járt iskolába, ma 95 százalék jár, úgy, hogy az új nemze-

dék már kevés analfabétát fog felmutatni.

Pamfil Seicaru mai vezércikkében leközi egy turdamegyei román állami iskolai tanítónak a Cassa Scoalelorhoz intézett kérését, amelyben térképeket, könyveket, fali képeket kér művidéki iskolái számára, mert semmiféle tanfelszerelése sincs, egyetlen Románia-faliterkép kivételével, amit ő maga vásárolt tanítói fizetéséből.

A LEGUTÓBBI MINISZTERTANÁCS KORMÁNYZATI MUNKATERVE ÉS A KORMÁNY MARADÁSA.

Bucuresti. Saját tud. Az Adeverul azt írja, hogy tulzott következtetéseket vonnak le a lapok a legutóbbi minisztertanácson megállapított munkaterről. Ez a munkaterr három-négy év alatt valósulhat meg csak s így a liberális kormányzat időtartamára abból következtetni nem lehet. A liberálisok csak megindítják ezt a munkát s befejezni azok fogják, akik a hatalom várományosai. Egyelőre annyi bizonyos, hogy a liberálisok őszig maradnak kormányon.

A magánalkalmazottak nemzetiségi arányszámáról szóló törvénytervezetet a meglevő nemzeti munkatörvénnyel hozták összhangba

Bucuresti. Saját tud. A Curentul kormányon kívül álló liberális körökből származó értesülése alapján úgy tudja, hogy a kormány, tekintettel azokra a nehézségekre, amelyekkel a nemzeti munka szabályozásáról szóló rendelettervezete az egész vonalon találkozott, végleg lemondott a rendelettervezetéről. Különösen azután a tanácskozás után terjedt el ez a hír, amelyet Bratianu tegnap délután Costinescu miniszterrel lefolytatott. Benfentesek úgy érvelnek ezzel kapcsolatban, hogy a kormány helyesebbnek találja a nemzeti munkavédelemről szóló jelenleg meglevő törvényintézkedéseinek az eddiginél szigorubb alkalmazását, a megtorlások súlyosítását.

A Curentul hozzáteszi, hogy ennek ellenére is úgy látszik, hogy a kormány nem hajlandó lemondani a rendelettervezetről, amelyet éppen a mai politikai és gazdasági helyzetben tekint szükségesnek. A kormány egyik-másik

tagja, — írja a lap, — hangsúlyozza is, hogy a rendelettervezet megalkotása a jelenlegi kormányzatnak becsületére fog válni. Egyébként az eredeti tervezet — állapítja meg a Curentul, — gyökeres változtatásokat szenvedett. Új fogalmazásában nem sokban tér el a meglevő nemzeti munkavédelmi törvénytől, csupán annak hatályosságát növeli. Ebben a formájában a rendelettervezet elnyerte Bratianu Dinu hozzájárulását is.

AZ IGAZSÁGÜGYI ALMINISZTER AZ ÜGYVÉDSZÖVETSÉG LEGUTÓBBI HATÁROZATÁT NEM TARTJA TÖRVÉNYEREJŰNEK.

Bucuresti. Saját tud. Bentiou igazságügyi alminiszter kijelentett a sajtónak, hogy az ügyvédek buzeui kongresszusán hozott határozatok csak szakmai kívánságok, aspiráció, szó sincs az ügyvédtörvény módosításáról. Ha erre sor kerül, akkor azt csak törvénnyel s nem rendelettervezettel lehet módosítani.

Népvezetés és népnevelés

Irta: Dr. Schmidt Béla, Targu-Murcsa

Azt az eszmei kapcsolatot, melyet lapunk két közelmúlt vezércikke, úgy mint „Az írók és a Magyar Párt”, valamint „A tudományos munka népszerűsítése” fejez ki, tovább kell vezetni.

„A sajtónak a legfőbb hivatása ma a céltudatos és határozott népvezetés és népnevelés” — írja Sulyok István. És mennyire helytálló az a megállapítása is, hogy a sajtónak a tömegeket elsősorban az alapvető tévedésekről kell felvilágosítania és a torz gondolatmenetek sikátoráiból a világos, tiszta, egyenes utakra kell vezetnie, de ez az út csak is reális lehet. A felvilágosítás és helyes útrátérítés tulajdonképpen az a munka, melyet a népvezetésnek és népnevelésnek kell elvégeznie.

Ha a népvezetők kérdéséről szólni akarunk, akkor elsősorban tisztában kell lennünk azzal a ténnyel, hogy az egy olyan művészet, melyre születni kell. Ennek elérésére és betöltésére semmiféle más tényező és körülmény nem lehet befolyással, mint a szó igaz értelmében vett: reá való képesség és készség, szóval a — rátermettség, tapasztalat, ügyesség, gyakorlat, szimat, helyes ítélet stb. kell, melylyel pedig nem mindenki rendelkezik. Az azonban más kérdés, hogy a politika bűvész-mestere eltért-e attól a vonaltól, melynek iránytadó célkitűzéseit a népi tömeg egyetemes érdeke, léte, fennmaradása, jövője, sorsa ír elő.

Milyen hiba volna szembeállítani a magyar nemzeti kisebbség életében az új és a régi nemzedék közötti látszólagos ellentétes felfogást! Milyen hiba volna a politika ezermesterei szemfényvesztésnek tetsző működéseiről azonnal kimondani a legsúlyosabban elítélő véleményt, mikor ennek elvégzéséhez rátermettség, készség, tapasztalat, ügyesség, gyakorlat, szimat, helyes ítélet stb. kell, melylyel pedig nem mindenki rendelkezik. Az azonban más kérdés, hogy a politika bűvész-mestere eltért-e attól a vonaltól, melynek iránytadó célkitűzéseit a népi tömeg egyetemes érdeke, léte, fennmaradása, jövője, sorsa ír elő.

Ezzel eljutottunk ahhoz a kérdéshez, melynek lényege a népvezetés szempontjából csak egy lehet és ez az, hogy ennek a munkának mindég az egység megerősítése lehet csak az alapja. A népvezetés művészetének velejárója, hogy megérezzék mindazt, ami veszélyt rejt magában akár az egység, akár az átfogó nemzeti létérdek szempontjából. Nem könnyű és nem egyszer hálátlan feladat is, a ma forrongó és éppen nem világosan áttekinthető áramlatok különböző „oldalok” korában felismerni azt az utat, mely förtellenül halad a jobb, a biztosabb, a teljesebb jövő felé. A felismerést elősegíti, a tájékozódást mindég megkönnyíti az, hogy felülemelkedve a társadalmi jelenségek kóros megnyilatkozásain, az elferdítő és a közvéleményt félrevezető zajverészen, a nemzeti eszmények irányában keresik a nép vezetői a maguk útbiztosítását.

A népvezetés a nemzeti kisebbség életében a legnehezebb, a legigényesebb, de egyben a legfontosabb feladat. A népvezetés nem ismerheti a személy kultuszát, nem ismerhet olyan szempontokat, amelyek a reabizott tömeg egye-

temes nagy céljával ellentétesek vagy eltérők.

A népvezetés munkája meddő és sivár, ha hiányzik az irányítás alatt álló tömeg megfelelő felkészültsége, a kérdések lényegének tárgyilagos ismerete és a kendőzeten valósdíkok helyes megítélése. A helyes megítélést nem lehet márról-holnapra előteremteni. Ehhez alapos és tisztító munkára van szükség. A tisztító munka lényege pedig csak az lehet, hogy felismerjük a különbséget a nemzeti és nemzetközi, a hit és a hiteltenség eszméi között, hogy így megérthessük, miszerint bennünket egy szűk fűz össze, mely szálát az önzetlen nemzeti érzés, az átfogó hit, a jövőbe vetett rendületlen bizalom adja a kezünkbe.

A népnevelő munka felvilágosító munka. Ennek fegyvere a gondolat, eszméket termelő toll, a fekete betűerdő s eredménye a kérdések minden oldalról való megvilágítása. A felvilágosító munka az ellentétes, vagy más vélemények meghallgatását nem zárja ki, de értékeli annak az egységnek szempontjából, amelynek elrendelése előtte van.

A népnevelés felvilágosító eszköze a szó. Az elröppenő szó mindég magá után nyomot. Gondolatot vált ki, azt ébreszt vagy váltat el, de minden esetben lelki benyomásokat kelt. Ez a hatás lehet az egységbe illeszkedés erősítője is, de lehet az ellenkezője is annak.

De a népnevelés hatalmas és nagyjelentőségű eszköze leginkább a sajtó, amit nagyhatalomnak is szoktak nevezni. Csakugyan ez volna a gondolat- és véleménynyilvánítás szabadságának a leletményese és hordozója. Azonban nagy átok, ha csupán külső mezében nemzeti, ha nyelvi megjelenése mögött nincs ott a nyelvben élő nemzeti lélek is. A nyelvvel ellenmondásban levő lélek nem adhat jó és összhangzó sajtót, s nem adhat helyes népnevelést. A nyelvi mez fehér írásban fekete gondolatokat takar, méz helyett mérget árul. Eppen ezért a nemzeti kisebbségek életében csak az a sajtó a jó népnevelő, mely minden körülmények között a népi élet nemzeti öntudatosságát ápolja és így keresi az illető nép jövőjét, történelmi szerepét és saját hűség-eszményei szerinti fennmaradását. Küzdhet a sajtó szervi hibákkal, de arra való a helyes népnevelés és népvezetés nyílegyenes útja, hogy a közönség is hatni tudjon a sajtó hibáinak a kijavítására, s a nemzeti mezzel ellenkező tartalom kiküszöbölésére.

Igy jutott eszmei közösségbe „Az írók és a Magyar Párt”, „A tudományos munka népszerűsítése” és így kellett rátérni a népvezetés és népnevelés kérdésére. El kell jönnie annak az időnek, amikor a forrongó eszmeáramlatok katalánjából csillogóan válik ki az a nemes író, mely egy nemzet élni akarásának és jövőjének záloga.

Elvi jelentőségű döntést hozott a Semmitőszék a községi pótdadó kérdésében

Alkotmányellenesnek mondták ki a törvény 186. szakaszának első bekezdését

Timișoara. Saját tud. Annakidején beszámoltunk arról, hogy az új közigazgatási törvény 186-ik szakaszának első bekezdése alapján a város bevezette a házak után az úgynevezett 4 százalékos községi pótdadót. A pénzügyminiszter neu engedélyezte az egész összeget és 2 és fél százalékra csökkentette a kivetést. A timișoarai Háztulajdonosok Szövetsége, élén dr. Cioban Pompil elnökkel, megellebezte a kivetést azzal az indoklással, hogy pótdadót csak külön pénzügyi törvény alapján lehet kivetni és akkor sem ilyen magas százalékban. A város ezenkívül még egy százalékos adót vetett ki a mezőgazdasági, kereskedelmi, ipari és a szabadfoglalkozásúak jövedelme után. Ezek a kivetések még a múlt év szeptemberében történtek. Az egy százalékos adót szintén törvényellenesnek találták és ezért a Semmitőszék elé terjesztették, hogy állapítsa meg: vajjon a közigazgatási törvény említett szakasza alkotmányos-e? A háztulajdonosok pedig

a timișoarai közigazgatási bírósághoz tellebezték a községi pótdadó ellen. A közigazgatási bíróság mindaddig nem akarta tárgyalni az ügyet, amíg a másik hasonló esetben nem dönt a Semmitőszék.

Pénteken délelőtt érkezett Timișoara dr. Körner József ügyvéd, volt kamarai tükár távirata, amely szerint a Semmitőszék csütörtökön tárgyalta a beadványt és ítéletében kimondta, hogy a közigazgatási törvény 186-ik szakaszának első bekezdése alkotmányellenes, tehát az alapján kivetett pótdadó törvénytelen.

A timișoarai Háztulajdonosok Szövetsége most újabb beadványban kéri a közigazgatási bíróságot, hogy töröljék a házakra kivetett városi pótdadót is, annak alapján, hogy az említett törvényszakasz az alkotmányba ütközik.

Előreláthatólag a törlés 15-20 millió letes különbözetet okoz a város költségvetésében.

Ciano gróf külügyminiszter nagy beszédet mondott a parlamentben Olaszország külpolitikájáról

A Népszövetségnek meg kell újulnia, másképen elpusztul — mondotta az olasz államférfi. — Fontos kijelentéseket tett a németek, osztrákok és magyarok iránti barátságról és az angolok elleni feszültségről

Rómából jelentik: Ciano olasz külügyminiszter csütörtökön az olasz képviselőházban nagyszabású külpolitikai beszédet mondott, amelyet a diplomáciai kar is végighallgatott. Beszéde elején a keletafrikai birodalomról beszélt.

— Olaszország — mondotta többek között — sohasem kérte és nem sürgette a birodalom elismerését. Ha az elismerés egyes országok részéről késik is, a történelem halad a maga útján.

A Népszövetségről Ciano gróf azt mondta, hogy annak vagy meg kell újulnia, vagy el kell vesznie. Olaszország részéről e tekintetben semmi kezdeményezés nem várható. Mindenesetre fenntartja várakozó álláspontját s ha egyszer igazi alkalom nyílik a béke ügyének szolgálatára, a fasiszta kormány nem fog távolmaradni és támogatását fogja nyújtani. A spanyol kérdéstről szólva a külügyminiszter rámutatott arra, hogy Olaszország már 1936 augusztusában az önkéntesek küldésének megállítását és a pénzügyi támogatás megszüntetését javasolta, de javaslatát nem fogadták el. Ami a spanyol partok ellenőrzésének jelenlegi rendszerét illeti, az hiányos ugyan, de Olaszország alkalmazkodni fog hozzá.

Szólt ezután a külügyminiszter a Róma-Berlin közti tengelyről s hangoztatta, hogy

Olaszország és Németország párhuzamos politikája olyan tényező, melyhez csatlakozhatnak mindazok az államok, amelyek meg akarják menteni a civilizációt a bolsevizmus ellen.

A továbbiakban Ciano gróf azt fejtette ki, hogy az olasz-német barátság nemcsak külpolitikai együttthaladásban, hanem gazdasági téren is megnyilvánul. Ezután a római jegyzőkönyvek államairól emlékezett meg és többek között a következőket mondotta:

— Olaszország és Ausztria között semmi sem változott. Akik azt hitték, hogy Ausztria politikáját németellenes irányba lehet terelni, tévedtek. A Magyarországgal való barátságunk — mondotta Ciano emelt hangon — egyre mélyebb lesz és egyre erősebb gyökereket bocsát mindkét nép szívébe. Néhány nap mulva Viktor Emánuel király és császár ellátogat a ma-

gyar fővárosba, ahol a legnagyobb melegséggel fogják fogadni.

Ciano külügyminiszternek e szavainál az összes képviselők fölállottak és lelkesen tapsoltak.

Ciano ezután az olasz-angol viszonyról beszélt és sajnálattal állapította meg, hogy egy idő óta valami váratlan akadály meglazította a két ország egymásközötti kapcsolatát.

NÉMET ÉS OLASZ SAJTÓKÖZLÉSEK A DUNA-VÖLGY RENDEZÉSÉRŐL, S A ROMÁN-OLASZ BARÁTSÁGI SZERZŐDÉS FEL-ÚJÍTÁSÁRÓL

Berlinből jelentik: A Berliner Tagblatt római tudósítója „Olaszország dunavölgyi aktivitása. — Az olasz király magyarországi látogatása. — Budapest-Belgrád-Bucuresti” címmel foglalkozik Viktor Emánuel olasz király és császár magyarországi útjával és azt írja, hogy az utazásnak Rómában nagy politikai jelentőséget tulajdonítanak, mert Ciano főhatalmát ezt a látogatást arra, hogy a magyar államférfikkal a duna-völgyi újjarendezésről tárgyaljon. Kétségtelen, — állapítja meg a lap, — hogy behatóan foglalkoznak majd Magyarország és Jugoszlávia viszonyával is.

Ami pedig Magyarország és Románia viszonyát illeti, e tekintetben figyelemreméltó a Tribuna cikke. Ez a lap megállapítja, hogy az olasz-román megegyezésre sohasem kínálkozott ilyen lehetőség, mint ma. Remény van arra, hogy a lelkek állandó mozgósítása helyébe, mely eddig megakadályozta a két ország közeledését, a két állam életszükségleteinek belátása lép. Nem minden komolyabb szándék nélkül emlékezik meg a Tribuna az Averescu-kormány idején kötött olasz-román baráti szerződésről, mely Románia, Olaszország és Magyarország közeledésére épült fel. Ugy látszik Olaszország dunai aktivitását azzal kezdi meg, hogy ennek az egykori baráti szerződésnek az alap gondolatát akarja megvalósítani.

DARANYI MAGYAR MINISZTERELNÖK BESZÉDÉT ELÉGTELEL FOGADJA A NÉMET DIPLOMÁCIA

Berlinből jelentik: A félhivatalos „Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz” hosszú cikkben foglalkozik Darányi magyar miniszterelnök szerdai budapesti beszédével. A beszéd — írja a cikk, — bizonyára kiábrándítólag fog hatni bizonyos körökben, mivel Darányi nyilatkozata véget vet azoknak a valódságtól távolálló híreknek, amelyek az utóbbi időben azt a látszatot akarták kelteni, mintha Magyarország hajlandó lenne feláldozni a Németországhoz fűződő évszázados barátságot és a római jegyzőkönyvek államaihoz fűződő bizalmas viszonyt, politikai agyrémekek ellenében. Tény, hogy Darányi ugyanakkor kifejezte azt is, hogy a fennálló baráti kapcsolatok nem zárják ki a más államokhoz való közeledést. Eltérően azonban két feltételt fűzött s ezek teljesítése tekintetben a Magyarországgal való együttműködés egyetlen lehetőségének.

KEDVEZŐ HATÁS FRANCIAORSZÁGBAN.

Párizsból jelentik: Ciano olasz külügyminiszter parlamenti beszédét a francia fővárosban kedvezően fogadták. A miniszter hétküldény hangja kedvező meglepetést keltett. A lapok elismeréssel írják Ciano mérsékletéről és biggadságáról. Megkönnyebbülést keltett a miniszter beszédének a Népszövetségről szóló része, mely céfolat arra, hogy Olaszország végleges sajtókat akarja Genffel.

Dr Pacha Agoston tiz év óta püspök

— Jubileumi ünnep a banati egyházmegyében —

Timisorara. Saját tud. Május 15-én, szombaton van tiz esztendeje annak, hogy az időközben kreált timisoarai egyházmegye első főpásztorát püspökké szentelték. Pacha Agoston tiz évvel ezelőtt már kormányozta Szent Gellért egyházmegyéjének Romániába eső részét, mint apostoli kormányzó. Nagy átalakulások az ősi egyházmegyében is nagy átalakulásokat hoztak magukkal. A jubiláló püspök éppen ezek idején került az élre. 1923-ban nevezték ki apostoli kormányzóvá és 1927. május 15-én szentelték fel lebedoi címzetes püspökké. 1930. októberében aztán mint megyefőpásztor került az akkor alapított timisoarai püspökség élére.

Bámulatos munkaképessége és buzgó tevékenysége csodálatra készítetnek. Változatlanul olyan mérvűek ezek, mint voltak amikor apostoli kormányzóvá, illetve püspökké lett. Banati — moritfeldi — születésű dr Pacha Agoston és immáron negyvenhárom esztendő óta működik az egyházmegyei központban: a püspöki irodában mint püspöki jegyző kezdte meg a munkát. Érdekes epizód, hogy a kilencvenes években háromszor is volt a husvéti időtartama alatt Bucuresztben és Brailában, az ottani magyarokat pasztorálni. Blaskovics Ferenc prelátnagyprépost, püspöki helynöki minőségében a jubileum alkalmával kiadott körlevelében a jubiláló püspök tevékenységének néhány mozzanatát felemlítve, rámutat arra, hogy bár a püspökség a patronatusi segélyeket, valamint az egykori püspöki javadalmakat nélkülözi, mégis a jubileumot jelentő tiz esztendő alatt tizenhárom új templom épült az egyházmegyében, számos más templomot köztük a székesegyházat is újraépítették. Tizenhárom templomot szentelt a püspök, többeket megáldott. Gondoskodott a papi utánpótlásról, a papságot szóval, körleveleiben és a Mária-Korregáció útján minél nagyobb buzgóságra sarkalta s évente lelkigyakorlatot rendez a radnai kegyhelyen. Nemcsak a bérmlás szentségének kiosztására látogatta meg híveit, hanem népmissziók, elsőszentáldozások, pap-szentelések alkalmával. Egyesületeket létesített

a diaszporában szétszórtan élő hívek felkarolására. És életmódjával maga járt elől jó példával. Kiváló gondot fordított a katolikus iskolákra s azok száma emelkedett, támogatásukra megnyerte a hitközségeket, egyházmegyei tanügyi tanácsot hívott életre. Rendszeres lelkigyakorlatokat rendez a katolikus tanácsok részére ugyancsak Radnán, részükre nyugdíjalapot létesített. Súlyt helyezett a katolikus

Dr Pacha Agoston, a jubiláló püspök.

egyesületekre. „Ahol a tettek beszélnek, feleslegesek a dicséret szavai.”

És kihangsúlyozza a vikáriusi körlevél, hogy „méltó és igazságos, ha a papság és hívek a főpásztor ünnepélyes évfordulóját szívből megülik és megemlékeznek a főpásztor apostoli buzgóságáról, fáradhatatlan munkásságáról és atyai szeretetéről.”

Szombaton este a vikáriusi körlevél rendelkezései szerint az egyházmegye minden templomában megkondulnak a harangok, a főpásztori jubileumot hirdető. Vasárnap, illetve hétfőn a templomokban ülik meg ezt a jubileumot.

Egyébként azonban Pacha püspök kitért az ünneplések elől. Kivánsága lévén, hogy külsőségek nélkül menjen végbe a jubileum, mindössze annyit terveztek, hogy szombaton, az évforduló napján a papság a helybeli hitközségek tisztelegjenek és fejezzék ki hódolatukat. Újabb értesülés szerint azonban a püspök ezen a napon nem lesz ideháza. Annyit jelent: kitér minden személyes ünneplés elől. Sokat dolgozott a tiz év alatt, de még mindig a munka idejében vagyunk. Nagy és felelősségteljes munkája közepette. S a tizéves püspöki jubileumát is csak visszavonultan, lélekben üli meg maga is.

Ünnepélyesen aláírták a román-jugoszláv hajózási és kereskedelmi egyezményt

Diszebéd volt a román kereskedelmi miniszter tiszteletére

Belgrádból jelentik: A jugoszláv—román kereskedelmi és hajózási egyezmény aláírása után Vrbanics jugoszláv kereskedelmi miniszter ismertette a sajtó képviselői előtt az új megállapodás gazdasági jelentőségét, mely a legnagyobb kedvezmény elvén alapul. Hangoztatta, hogy az egyezmény arra hivatott, hogy a két ország közötti kereskedelmi forgalmat növelje.

Vrbanics csütörtök este Pop Valer román kereskedelmi miniszter tiszteletére diszebédet adott. A pohárköszöntők során mindkét részből a két ország közötti politikai barátságok és a kereskedelmi kapcsolatok elmélyítésének szükségességét hangoztatták.

Alku

(Egy tengerészti naplójából.)

A könnyű szellő apró hullámokat borzol fel az álmosan villódzó tengeren. Hajnalodik. A parancsnoki hídön állok, amint a nehéz, páradús levegőbe belerajzolódik Melaine sziget körvonala. Ez a csöppnyi sziget, az Uj-Hebridák legdélibb részén, a keleti hosszúság 171 és a déli szélesség 21 foka között fekszik. Valamivel lejjebb még a Matthews szigetet találjuk, amely a Hunter és a Keletré eső Conway Riffel zárja be a sziget-csoportot.

A Csendes óceán madarainak fehér felhője suhanó árnyékot vet a kikötőt szegélyező, alacsony sziklafalak fölé, amelynek hasadékaiból gőzölögve tör elő a kénese víz.

Nyolc évvel ezelőtt ugyanez a kép tárult elém minden pompájával és talán ugyanezek a madarak kísérték be hajómat Melaine szegényes kikötőjébe.

Az „Alcasia” most egy éles fordulatot vesz, utána előtűnedeznek a bennszülöttek pálmalevelekből készült nyomorúságos kunyhói, amelyeknek egyetlen dísz az a néhány emberkoponya, amelyet lakóhelyük fölé hosszú póznára tűztek fel. A szigetet kevesen lakják, mindössze négy-öt százán lehetnek, de ezek sem mind őslakói Melainének. A bennszülöttek túlnyomó része polinéz és ugyanezt a nyelvet beszélik a legtöbben.

Amint hajóm hozzásimul a franciák által még 1901-ben épített, facölöpökkel kipárnázott partoldalhoz, a bennszülöttek tarka tömege lepi el a hajó fedélzetét és azonnal megkezdődik a vásár. Ez főleg csere alakjában bonyolódik le. Pénzért csak legtrikább esetben lehet tőlük vásárolni. Az egy- és tízfontos bankjegy között nem

ismernek különbséget. Általában bizalmatlanok a pénzzel szemben. Vannak esetek, amikor egy nyolcpencés bajuszkötőt érvezen adnak néhány cápa fogat, aminek a darabonkénti értéke néha meghaladja a két angol fontot. Mindemellett ravasz fickók, a kapzsáságuk pedig határtalan. Ha módjukban áll, még az angol hittérítőket éberségük is kijátszák, akik pedig szigorúan őrködnek a bennszülöttek fölött. Az alábbi eset híven megvilágítja az üzleti fogásaikat.

Amikor először jártam Melaine szigeten, éppen vásár volt. Néhány kisebb japán hajó is tartózkodott a kikötőben vízfelvetel céljából. Amint a vásárosok között ögyelegtem, egy elefántcsontból faragott szobrot pillantottam meg az egyik bennszülött kezében. Nem volt nagyobb tíz-tizenkét centiméternél. Egy guggoló fehérgérgert ábrázolt. A bennszülött kereskedő, amint észrevette, hogy a szobor megnyerte tetszésemet, tovább akart állni. A nagy vásári tömegben ez könnyen sikerült volna neki, de olyan furfangosan menekült elém, hogy könnyen követhettem őt. Természetesen ez a fogás az ő üzletéhez tartozott, erre csak később jöttem rá. Végre mégis csak elcéptem a feketét és rögtön alkudozni kezdtem a szoborra.

— What do you want for the statue? (mit kívánsz a szoborért) — kérdeztem kifulladásra a hosszú nyargalásztól. A bennszülött majdnem hibátlan angolsággal válaszolt:

— Nothing at all. I don't want to sell it. (Semmit egyáltalán, nem akarom eladni azt.)

De én a fejembe vettem, hogy a szobor az enyém lesz, kerüljön az bármennyibe. Most szinte elképzeltem, hogy a szobor az íróasztalomon áll és európai barátaimat a guta fogja kerülgetni az ügyességétől.

A bennszülött menni akart, de én elébe álltam.

— Adok érte egy fontot . . . kettőt . . . ötöt!

— A fekete a fejét rázta. Elővettem a pénzt és az orra alá dugtam. Mindhiába.

— Kapsz érte zsebkést, dohányt, sőt, lavalavát, ráadásul a pénzt is neked adom! — A bennszülött csökönyösen rázta a fejét. De ebben a pillanatban észrevettem, hogy a szeme a zubhonyom zsebére tapad. Amint a tekintetét követtem, rögtön tudtam, hogy mire fáj a foga. Az óraláncom kell neki — gondoltam — az pedig egy, egész csinos összeget ért, mivel arany és platina szemekből volt készítve. Mindegy, elcserélem a szoborért. Ezzel kihúztam a zseemből a láncot és az órát le akartam kapcsolni róla, de a fekete nem engedte. Az órát is akarta a láncsal együtt és nehogy az üzletre ráfizessen, még a pénzt is eiszedte tőlem. Végre a szobor az enyém lett, remek szép munka volt. A lehetőfinom faragás művészkezekre vallott. A szobor csiszolt vörösmárvány talapzatra volt erősítve, ami még csak jobban érvényre juttatta csodálatos szépségét.

Lesiettem a kikötőbe, hogy minél előbb a hajón lehessen drága kincsemmel. Amint a fedélzetre értem, a parancsnokommal találkoztam.

— Nos, Andy — szölt hozzám és a kezemben lévő szoborra mutatott — úgy látom, maga is szereti az eféle csecsebecskéket, igaz, hogy egy shilling nem pénz érte.

— Egy shilling? — nyögtem ki nehéz.

— Igen — felelte a parancsnok — ennyiért árulják a szomszéd japán hajón.

Szó nélkül sarkon fordultam és kirohantam, a partra. Meg akartam keresni a fekete gazembert, de csak most vettem észre, hogy minden bennszülött egyforma az én európai szememnek. Hosszú keresgélés után végre be kellett látnom, hogy a csalómat sohasem foghatom el.

Tisztársaim az „Alcasia”-n, most megtudhatják, hogy miért voltam napokig dühös és rosszkedvű a melainei vásár után!

Hát ezért!

KARSAY ANDOR.

Országgrészünk magyar népe fokoza- tosan fejlődő szövetkezeti munkával bizonyítja be életrevalóságát

A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének X.V-ik közgyűlése. — Beszámoló a konverzió óta legeredményesebb szövetkezeti évről. — Újult erővel indul meg a szövetkezetek tőkegyűjtése

Tárgu-Mures. Saját tud. A romániai magyarországi élniakarásának újabb fényes bizonyítéka volt a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének esztendőnkön tartott XIV-ik rendes közgyűlése, mely országgrészünk magyar lakosságának feszült érdeklődése mellett folyt le a ref. kollégium dísztermében.

Ezt a közgyűlést az eddigieket messze túlszárnyaló érdeklődés jellemezte, amelynek jeleül több, mint hatszáz szövetkezeti kiküldött jött el Clujról, Oradeáról, a Banatból, Ciucból, Odorheiuuról, Brasovból, a szászok által lakott vidékek kis magyar népszígeleiről.

Az elnöki emelvényen az elnöki Béldi Kálmán grófnak kívül Gyárfás Elemér dr. szenátor, Drexler Béla, Mikó László, Ferencz József földbirtokosok és Bethlen László gróf ügyvezető igazgató foglaltak helyet. Jelen volt Vékás Lajos dr. elűji magyarpárti tagozat elnöke, továbbá György József, a muresmegyei tagozat elnöke és Bíró István dr. a városi tagozat főtitkára. A hallgatóság soraiban pedig helyet foglalt országgrészünk számottevő a köz érdekében munkásságot kifejtő birtokosainak és közgazdasági szakembereinek egész serege.

AZ ELNÖKI MEGNYITÓ.

Gr. Béldi Kálmán jibou-i földbirtokos nyitotta meg a közgyűlést, bejelentve, hogy a szövetkezetek a jelekből ítélve, átvészelték a gazdasági válság idejét s a lassú, helyreállított szövetkezeti munka útjára léptek. A szövetkezeteknek több mint 80 százaléka kiegyezett a hitelezőkkel és új hitelek nyújtásával új életet kezdhet. De teljesen eredményes munkát csak akkor fogunk végezni — mondotta gróf Béldi, — ha a szövetkezeti gondolatot a magyar társadalom lényegében teszi a magáévá.

Tőkegyűjtésünket népünk gazdasági fellendítésének szolgálatába kell állítanunk.

A szövetkezetektől pedig *céltudatos munkát* kérünk.

Az elnök megnyitó beszéde után Petrocau Tibor, szövetkezeti főtitkárát kérte fel a jegyzőkönyv vitelére.

AZ ÜZLETI ÉV EREDMÉNYE.

Dr. Bernády György üdvözölte ezután az elnökséget, az immár negyszázéves múlttra visszatekintő, ma kisebbségi sorsban is hivatásul teljesítő tanintézetnek mint házigazdának nevében. *A magyar ember nehezen barátkozik meg a szövetkezeti gondolattal.* — mondotta Bernády, — *de ebben az irányban mindannyunkat kötelesség terhel.* E kötelességünk értelmében meg kell győznünk tehát mindenkit a szövetkezet hasznosságáról. Isen bőséges áldását kérte az elnökség munkájára és a mi magyar népünkre.

Ezután rátért a közgyűlés a tárgysorozat letárgyalására. Az 1936. évi üzleti eredmény és mérleg, valamint a felügyelőbizottság jelentése után gróf Bethlen László vezérigazgató javaslatát fogadták el, mely szerint a tiszta nyereség 10 százalékát a tartalékalaphoz csatolják, míg a megmaradó részt a jövő évre viszik át.

Eszerint az üzletév 20.401.152 lejt kitevő forgalmából mutatkozó nyereség 11.006 lejt összegeből tíz százalék megy tartalékalapra, 90 százalék pedig az új üzletévhez kerül át.

AZ ÚJ IGAZGATÓSÁG.

Gyarmati Árpád indítványára az elnök-

ségnek és a felügyelőbizottságnak a felmentvényt megadta a közgyűlés, majd az igazgatóság öt tagjának újválasztására került sor. Dr. Korda Ferenc ciucsándominic-i kiküldött szót emelt a tárgybán. Láthatjuk, — mondotta dr. Korda Ferenc, — hogy Ciuc bár messze van, de minden szövetkezete képviselve van. Ez azt bizonyítja, hogy a ciuci székelységnek

A szövetkezetek nagyvonalú munkálkodása

Ezután a szövetség ügyvezető-igazgatója, gróf Bethlen László mondta el beszámolóbeszédét, amely mély távlatú áttekintést nyújtott országgrészünk szövetkezeteinek egy évi munkálkodásáról. A beszámoló részletesen foglalkozott a szövetkezeti élet fejlődésével és ennek a biztató fejlődésnek a legújabb megnyilvánulásával.

Beszámolójából kitűnt, hogy ma a szövetkezeti központ kötelekbe 400 hitelszövetkezet, 140 tejszövetkezet és más 60 szövetkezet tartozik, melyeket intenzív gazdasági egységben óhajt összefogni a központ. 1929-ben a szövetség kötelekbe mindössze két tejszövetkezet tartozott, alig 150 taggal, míg 1936. év végén 132 ezer családfő, szövetkezeti tag munkájáról számolhatunk be. 1923 és 1933 közt, a konverzió előtti időkbén a szövetkezet saját tőkéje hetvenmillió lei volt, most ez az összeg 276 millióra emelkedett. A konverziós nehézségek mutatták meg a szövetkezeti mozgalom bámulatramélló erejét és életrevalóságát. Bár a taghitelszövetkezetek tizenöt százaléka felszámolt, de mégis 316 szövetkezet volt abban a helyzetben, hogy leírja 360 millió leies veszteségét,

A tejtermelő, háziipari és fakitermelő szövetkezetek

— 1936-ban tejszövetkezeink útján évi 96 ezer liter tejet dolgoztunk fel, aminek eredménye 7980 kiló vaj volt. Ezzel szemben 1936-ban már több, mint 10 millió liter tej került feldolgozásra, ami 400 ezer kiló vajjal is többet eredményezett. 1929-ben kifizettek szövetkezeink tejtermékek ellenében kigazdánkunk egy és félmillió lejt, ezzel szemben 1936-ban 30 milliót is többet. Erről az aránylag nagy eredményről büszkén számolunk be, de nem vagyunk még útnak felénél sem. Még sok az elvégezni valónk. Nem régen állítottuk fel a tg-muresi tejfeldolgozó gyári telepünket, amely már Angliába is szállított vajat, az ottani fogyasztópiac legnagyobb megelégedésére s ma már ott tartunk, hogy második ilyen tejfeldolgozó telepünk felállítását mérlegeljük az odorheiuvarmegyei 46 tejszövetkezetünk számára. Ciucmegyében már van három fakitermelő szövetkezetünk, melyek megtörték már a kartellek erejét, számukat szaporítanunk kell. Háziiparunkat is meg kell szerveznünk, mert cserege, pokroc és plédben 5000 darabot is el tudunk helyezni évenként. *Ezenkívül meg kell alakítanunk a földbirtok és földvásárlók szö-*

vetkezetét is. Végül arra kérem szövetkezeink vezetését, hogy az E. G. E. gazdakörével minden surlódási felületet kerülni kell, ellenkezőleg, a legnagyobb egyetértésben kell együtt dolgoznunk. *Nem gondolhatjuk, hogy csak mi vagyunk legények a gáton. Mindenki legény ott, ha népünk közügyeivel valaki önzetlenül foglalkozik.*

Bethlen gróf végül rámutatott arra is, hogy a szövetkezetek bizonyos idegességgel várják a jövő év szeptemberét, amikorra alapszabályukat összhangba kell hozniok az új szövetkezeti törvény előírásaival. Nincs ok aggodalomra, mert a szövetséget nem lehet feloszlítani, erre nincs jogalap. A zárómódatokban hangoztatott, hogy az elmúlt év volt a konverzió óta az első eredményes esztendő. Az az út, amelyen a szövetkezetek haladnak, helyes és annak tudatában, hogy a szövetkezet eszközei és fegyverei nemesekek, célja fenséges, misszióknak kell felfogni a szövetkezeti eszme kiterjesztésének feladatát.

Az értékes beszámolót a közgyűlés elismerő tapsokkal fogadta.

Az értékes beszámolót a közgyűlés elismerő tapsokkal fogadta.

„Aldozat nélkül nincs szövetkezeti munka!”

Kedves Ferenc ciuci kiküldött kihangsúlyozta, hogy az öregek, fáradtak élettapasztalatait és az ifjak munkakedvét közös munkaterületen kell felhasználni.

Tökés József (Malnas) az értékesítés meg-

szevezését kívánja. Aki ezt a kérdést megoldja, megoldotta gazdasági bajainkat is.

Timotheus Páter, mediasi szentferenc-rendi házfőnök felszólalása következtét ezután, amelyet kitérő tappsal fogadott a közgyűlés, P.

Timotheus bejelentette hogy Mediason „Pax” című hitelszövetkezetet alakítottak, mely szövetkezet kamatmentes kölcsönökkel segíti tagjait és kamatmentes betéteket kezel. Ötszáz-ezer lei a betétek összege ma. közel három millió forgalmat csináltak a múlt évben, 200 ezer lei saját tőkét gyűjtöttek és a pénzt úgy forgatták, hogy a mediási gyárakban dolgozó magyar munkások számára 80 munkáslakást építettünk. Olvasom itt e négyszázéves iskola dísztermének falán — mondotta P. Timotheus: — „Ugy szerette Isten e világot, hogy az Ő egy-szülött Fiát adta.” Tehát a legdrágább áldozatot hozta értünk az Isten. A szövetkezeti munka is áldozattal jár. Áldozat nélkül nincs szövetkezeti munka. Ezt az áldozatos életet mi már az iskolában tanítjuk. Megszerveztük a

gyermekszövetkezeteket, ahova napi uzsonna-pénzükből iskolás gyermekeink már 15 ezer leit tőkét gyűjtöttek s otthon megkérdeik édesanyjukat: honnan való a liszt édesanyám, amiből ma ebédet készítettél, mert ha nem a mi magyar Hangya szövetkezetünkből vásároltad, akkor én ma abból az ebédből nem eszem. Mediason 5000 magyar él, de az mind szövetkezeti tag ma már.

P. Timotheus ferences házfőnök beszámolóját óriási lelkesedéssel fogadták, majd Bokor János odorheiu, Zayzon Gyula paneti, Pál Dénes cristuri és Szakács Balázs ciuci kiküldött felszólalásával végetért a rendkívül tanulságos közgyűlés, melyet 400 terítékes közebed követett.

T. Gy.

Az angol koronázási nap után

Hálaadó istentisztelet a Westminster főtemplomban a pápa követe részvételével. — A királyi pár látogatása London éjszakai városnegyedében

Külföldi államférfiak Eden külügyminiszternél és Baldwin miniszterelnöknél

Londonból jelentik: Csütörtök délelőtt a megelőző napi koronázás örvendetes végmenetelért hálaadó istentisztelet volt a Westminster-főtemplomban. Az istentiszteletet a canterbury érsek végezte, s jelen volt a kormány és az egész diplomáciai kar. Ezen az ünnepen megjelent a pápa külön követe, Pizzardo bíbornok is.

A királyi pár délután kikocsizott London éjszakai városnegyedébe, s meglátogatta az ottani lakosságot. A nép kitörő lelkesedéssel fo-

gadta az uralkodópárt.

Eden angol külügyminiszter csütörtök délelőtt megbeszélést folytatott Kánya Kálmán magyar külügyminiszterrel, majd Nahas pasa egyiptomi miniszterelnököt s az egyiptomi külügyminisztert fogadta. Ugyancsak a csütörtöki nap folyamán Baldwin miniszterelnök is kihallgatáson fogadta a Londonban időző államférfiakat. Angol hivatalos helyen hangoztatják, hogy ezeknek a fogadásoknak csak udvariassági jellegük volt.

A világbirodalom tagállamai értekezletre gyűlnek össze közös honvédelmi és gazdasági kérdéseik elintézésére

Londonból jelentik: A brit világbirodalmi értekezlet péntek délután ül össze Londonban, hogy kidolgozza azokat a módosításokat, amelyekkel az eddiginél is szilárdabb egységbe tömöríthessék a brit birodalmat. A honvédelmi kérdés tárgyalása során a legfontosabb probléma az lesz, hogyan lehet biztosítani háboru esetére Anglia zavartalan ellátását élelmiszerekkel és nyersanyaggal. Napirenden szerepelnek a nemzetközi gazdasági kérdések is. Beavatottak úgy tudják, hogy az értekezlet csak pün-

kösöd után kezdi meg az igazi munkát, mert megvárják, míg Baldwin távozik. Pünkösd után már valószínűleg Neville Chamberlain lesz a miniszterelnök.

A Daily Express ezzel kapcsolatban azt közli, hogy az eddiginél nagyobb tengeri fegyverkezést határoz el az értekezlet. Szó van arról, hogy Anglia több mint száz egységből álló tengerentuli flottát létesít hetven millió font költséggel.

Kánya Kálmán magyar külügyminiszter Londonban megbeszéléseket folytatott az olasz, a német és az osztrák követtel

Ezalatt odahaza a miniszter lemondása hírét terjesztették

Londonból jelentik: Kánya magyar külügyminiszter csütörtök délután Grandi olasz követtel folytatott megbeszélést. Ugyancsak a csütörtöki nap folyamán résztvett VI. György király és Erzsébet királyné által adott udvari díszlakomán a Buckingham-palotában. Megjelent a magyar külügyminiszter Ribbentrop német nagykövet estélyén is, ahol a kenti herceggel hosszasan elbeszélgetett. Később Kánya Kálmán Frankenstein londoni osztrák követ estélyén jelent meg.

Az Evening News különös politikai jelentőséget tulajdonít Ribbentrop estélyének, ahol az angol kormány képviselője és Delbos francia külügyminiszter jelent meg.

DARÁNYI MINISZTERELNÖK ERÉLYESEN CÁPOLJA A KÁNYA ELLENI HÍREKET.

Budapestről jelentik: Csütörtökön az a hír terjedt el, hogy Kánya Kálmán külügyminiszter lemondásra készül.

Darányi Kálmán miniszterelnök az újságírók előtt a leghatározottabban megcáfolta a híreket és a következőket mondotta:

— A külügyminiszter lemondásának híre teljesen légből kapott és annak semmi alapja nincs. A külügyminiszter sem nekem, sem a

Az angol sajtóban élénk visszhangja van Darányi miniszterelnök beszédének

Hat dunai állam gazdasági szövetségét készítik elő

Londonból jelentik: Darányi magyar miniszterelnök legutóbbi parlamenti beszéde az angol sajtóban élénk visszhangot keltett. A Daily Telegraph megállapítja, hogy a magyar miniszterelnök beszéde nagymértékben növeli annak az új fáradozásnak sikerrel való kilátásait, mely a dunai államok gazdasági együttműködését célozza. Ezek a törekvések arra irányulnak, hogy Magyarország, Ausztria, Cseh-szlovákia, Románia, Jugoszlávia és Bulgária között egyezményt hozzanak létre, mely elősegítené a hat dunai állam között a kereskedelmi forgalom fejlődését és ezzel fokozná a Duna-medence népeinek boldogulását. A tervek előkészületei abból a föltevésből indulnak

minisztertanácsnak nem ajánlotta fel lemondását és ilyen tervvel nem is foglalkozik. Furcsa, hogy ilyen híreket éppen akkor terjesztenek, amikor a külügyminiszter ur Londonban van és alkalma van különböző országok diplomataival és politikai személyiségeivel megbeszélést folytatni. Remélem, hogy ezeket a híreket nem azzal a szándékkal terjesztik, hogy ezzel a külügyminiszter londoni helyzetét gyengítsék. Ismétlem, hogy Kánya Kálmán lemondásának még csak gondolata sem vetődött fel.

BETHLEN ISTVÁN GRÓF ESTEBÉDET ADOTT EGY BUDAPESTRE ÉRKEZETT ANGOL KÜLPOLITIKUS TISZTELTERE.

Budapestről jelentik: Bethlen István gróf és felesége csütörtök este a belügyminiszterium fogadótermében vendégül látta Arnold Thoybee professzort, az angol királyi külpolitikai intézet igazgatóját és feleségét. Az estélyen résztvettek: Darányi miniszterelnök, Fabinyi pénzügyminiszter, Eckhardt Tihor, a független kisgazda párt vezére, Imrédy Béla, a Nemzeti Bank elnöke és sokan mások. Az estebéd végeztével Bethlen István gróf üdvözölte a vendégeket. Thoybee professzor megköszönte a meleg üdvözlő szavakat, majd hangoztatta, hogy magánemberként jött a magyar fővárosba, mint a külpolitikai kérdések kutatója.

— Életbevágóan fontos számunkra — mondotta többek között — hogy szomszédaink Európában megőrizzék függetlenségüket és egymás között jóviszonyt tartsanak fent, mert ha Európa országai nem tudnak egymással megegyezni, mindnyájan meg fogjuk adni ennek az árát olyanformán, hogy egyetlen hatalom uralma alá kerülünk. Igaz ez a megállapítás általában Európára nézve és különösen a Duna völgyére, ahol Magyarország központi helyet foglal el. Ugy véljük Angliában, hogy az utóbbi időben Magyarország és szomszédai között közeledés volt észlelhető s ezt a közeledést mi örömmel és megelégedéssel vettük tudomásul. Nem vagyunk helytelenül optimisták e tekintetben, mert tudjuk, hogy számottevő nehézségek fekszenek a szerencsés fejlődés útjában.

ki, hogy a tervnek megvalósítása automatikusan magával hozná a politikai légkör megjavulását is. A tárgyalások során érintendő politikai kérdéseket minden esetre korlátozni igyekeznek, de feltétlenül tárgyalni kell a kisebbségek kérdéséről és a kisebbségek egyenjogúsítását biztosítani kell. A Daily Telegraph ezután közli, hogy a nyugati hatalmakhoz felszólítást intéztek, hogy a Népszövetség keretében vegyenek részt a tervek megvalósításában. A lap végül megjegyzi, hogy mindezeket a terveket a Londonban most folytatott tárgyalások során megvitatták. Nem szabad azonban számolni a gyors megoldás lehetőségével.

Beutazzuk fél Európát,

jöjjön velünk a

párisi világkiállításra

Főbb állomások: Bécs, Salzburg, München, Strassburg, Párizs, Lisieux, Versailles, Bern, Locarno, Lugano, Milano, Velence, Laibach és Budapest.

Kirándulás a tengerpartra.

Indulás unius 30-án, hazatérés július 12-én

Megszállás: Salzburgban (Salzkammergut megtekintésével), Párizsban 5 teljes nap, Milanóban egy nap.

Részvételi díj személyenként **Oradeától—Oradeáig csak**

9875 lei. Egyéni útlevél szükséges.

Jelentkezési határidő 1937 jun. 15.

Jelentkezéskor 2000 lei, a fentmaradó összeg legkésőbb június 25-ig lefizetendő. Jelentkezési hely a «Magyar Lapok» utazási osztálya.

Német-cseh surlódás Hodzsa csehszlovák miniszterelnök egyik hírlapi beszélgetése miatt

A „Morning Post” közlése szerint Németország háborúval fenyegeti Csehszlovákiát

Prágából jelentik: A Morning Post, az angol konzervatív párt londoni vezető lapja három nap előtt hírlapi beszélgetést folytatott Hodzsa csehszlovák miniszterelnökkel. Erről olyan közlést hozott, amely szerint Hodzsa éles kirohanást intézett Németország ellen. A közlemény szerint azt is megállapította, hogy Csehszlovákia állandó rettegésben él, mert háború fenyegeti a német birodalom részéről.

Hodzsa interjúját most prágai hivatalos helyen megcáfolják, azt a magyarázatot adva, hogy a Morning Post a beszélgetést nem olyan formában adta vissza, ami megfelelne Hodzsa eszmemenetének. A cáfolat azt is mondja, hogy a Morning Post-ban közölt gondolatok távol állanak a miniszterelnöktől.

Nyilvánvaló, hogy a prágai cáfolat Berlinben ugyanis nagy megütközést váltott ki az interjú, s a Lokalanzeiger felvetette a kérdést, hogy Hodzának illik-e egy idegen ország vendégszeretelét élvezve egy másik ország ellen nyilvánvaló rágalmakat és támadást intézni.

— Hodzsa londoni tartózkodását — írja a német lap — politikai célokra használják fel s a háború veszedelmét zúdítja Európa nyakára. Ez a háború pedig valójában és elsősorban Csehszlovákia részéről fenyegeti Európát a cseh-szovjet szerződés révén. Hodzsa tehát takarodót fúj, de annyit mindenesetre elért, hogy az angol munkáspárt vezére, Attlee őrnagy rövidesen Prágába utazik, ahol előadást akar tartani.

Uj kormányparancs Moszkvából a templomok ellen

Hivatali kötelességgé teszik az istentagadó propagandát

Moszkvából jelentik: A Pravda című kormánylap vezércikkben minden pártszervezetnek és állami hatóságnak nyomatékosan kötelességévé teszi az istentagadó propaganda erősítését. Hamis elméletnek mondja, hogy Oroszországban a vallás már semmi szerepet nem játszik. Rámutat, hogy minden vallásos felekezetenél fölénykülés mutatkozik s egyes helyeken már nyíltan merik követelni a templomok kinyitását, míg ugyanakkor a szakszervezetekben és a kommunista ifjúsági mozgalmakban a vallásellenes propaganda alábbhagyott. Másrészt a lap jellemzően bevallja, hogy gyakran közigazgatási önkényt kellett a vallás és a templom ellen igénybevenni, mint például a lakosság beleegyezése nélküli templombezárásoknál, vagy hivatali szolgálatban levő valláshű embereknek az el-

bocsátásánál. A Pravda arra utal, hogy a bolsevista párt legélesebben elutasít minden semleges magatartást a vallással szemben, s hogy Stalin az opportunista közömbösség megszüntetését követeli a vallásellenes propagandában. A vallás elleni harc új kiélesítésének első lépéseként a lap azt követeli, hogy hatalmas méretekben fokozni kell a vallásellenes lapok és könyvek terjesztését a lakosság minden rétegében.

Varsóból jelentik: A lengyelországi lapok moszkvai jelentése szerint a lengyel követség Pilsudszky halála évfordulója alkalmából emlékünnepeket akart rendezni a moszkvai Péter-Pál templomban. Az emlékünnepeket azonban nem lehetett megtartani, mert a templom lelkészét a szovjet hatóságok előző napon letartóztatták.

Veszedelmesen omladozik a Hunyadiak vára

Nagy robajjal a mélységbe zuhant a Nebojsza-toronyhoz vezető fahíd

Deva. Saját tud. A hunedoarai történelmi múltú középkori lovagvár országunk egyik legnevezetesebb csücsüves építménye és úgy hazai, mint külföldi kirándulók szinte naponként felkeresik. A várkastély a város nyugati oldalán meredek mészkövesúton épült és mint koronabirtokot már Nagy Lajos uralkodása alatt megemlíttik, sőt régebbi írók a vár eredetét a rómaiak idejéig viszik vissza. A törökverő Hunyadi János építtette fel a még ma is meglévő várpalotát a Nebojsza-toronyral. A Nebojsza-torony a kastélytól teljesen különálló rész és régen felvonóhíd, az utóbbi időben azonban már csak egy kis rozoga életveszélyes fahíd kötötte össze a tulajdonképeni várépülettel. Dacára, hogy a vár felbecsülhetetlen értéket képvisel régiségével és történelmi multjával, mostanában nagyon elhanyagolták. A várkapunál levő kőhíd és a gyönyörű épület nagyrésze alapos tatarozást igényelne. Legutóbb is május 10-én, amikor éppen sok látogató tartózkodott az ódon várkastélyban, nagy robajjal a mélységbe zuhant a Nebojsza-toronyhoz vezető rozszant fahíd. Szerencsére a hídra már az utóbbi időben senki sem merészkedett, így emberéletben nem esett kár. Jó volna, ha az illetékesek többet törődnének a középkornak ezzel az építőművészeti alkotásával és az idő vasfogának rombolását egy kis tatarozással próbálnák ellensúlyozni.

Május, a nagy események hónapja

Május mindég a tavaszi szenzációk hónapja volt és az maradt ma is, amikor az elfásult emberiség csüggedt közönnyel veszi tudomásul, hogy a spanyol pokol még mindég lángban áll. Az idei május sem tagadta meg önmagát s nemcsak tavaszi virágpompával, de világesemények zuhatagával köszöntött be s ahogy múltnak a napok, úgy torlódnak a „szenzációk” is.

Csak most zajlott le az angol királyi pár koronázása, amely hónapokon át foglalkoztatta az egész földkerekség közvéleményét. Az angolok készülő ünnepi mámorába belesüvöltött a „Hindenburg” óriásléghajó katasztrófájának vészhires még ma sem bizonyos: véletlen baleset, vagy merénylet okozták-e a modern technika egyik igazán imponáló alkotásának pusztulását? Az olyan óriásléghajó ugyanis, mint amilyen a Hindenburg volt, kiválóan alkalmas katonai célokra s ezért mégem lehetetlen, hogy merénylet okozta megsemmisülését.

A multban is sok forrongás és merénylet történt májusban. 1932 május 6-án követte el Gorgulov merényletét Paul Doumer francia köztársasági elnök ellen, aki bele is halt sérüléseibe. 1930 május 3-án tartotta Miguel de Unamuno forradalmi beszédét Spanyolországban a liberális polgári köztársaság mellett s ez egyik megindítója volt a még mindég tomboló véres spanyol forradalmaknak. 1921 május 15-én Giolitti feloszlatta az olasz parlamentet és új választásokat rendelt el. Véres terror dúlt ekkor Itáliában, sok halott áldozattal. A munkásság is óriási gyűléseket tartott s a választáson a munkásság győzött: 123 szocialistát, 15 kommunistát és 30 faszistát választottak meg, közöttük Mussolini is. 1929 május 20-án Jugoszláviában 65 horvát politikust fogtak el és börtönöztek be. Pribicevićet ekkor internálták. 1871 május 22-én verték le a párisi kommünt. Véglegesen 1871 május 28-án bukott el a kommün Párizsban. 1937 májusában pedig az Orleánszi szüz emlékünnepeket akarták megzavarni a francia baloldaliak, de ez — a hatóság beavatkozására, — nem sikerült. A párisi világkiállítás megnyitása 1937 májusában késik, mert különböző kasmozgalmak és sztrájkok teszik lehetetlenné. A most lezajlott londoni koronázás idején az autók alkalmazottak sztrájkja bénította meg a metropolis forgalmát. Ugyancsak a londoni koronázással függ össze az a merényletterv is, amelyet a szerb „Ustasa” tagjai akartak elkövetni Franciaországban, a koronázásra utazó jugoszláv küldöttség ellen, s amelyet sikerült megakadályozni.

Tehát az idei május sem csöndes. Hogy mizik a világban, hova fog érni a „világpolitikai nyár”, ma még nem tudni. De az egész emberiség azt szeretné, ha végre az egymásmegértés gyökerein kivirulna az emberszeretet virága — a béke.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 8.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 600, félévre 300
negyedévre 210, egy hónapra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 90 P, félévre 45 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Plat. Unirii 13.

Kéziratokat nem örvölünk meg és nem adunk vissza.
Csak a választékos magánlevelekre válaszolunk.

**XI. INCE PÁPA BUDAVÁRI SZOBRA-
NAK A MÁSÁT EGY ZARÁNDOKLAT EL-
VISZI A VATIKANBA.** Budapestről jelen-
tik: Az elmúlt ősszel leplezték le Budavár ősi
falai között XI. Ince pápa ércebe öntött szob-
rát, hogy hirdesse a magyar nemzet hálóját
a török uralom alóli felszabadításért. Tudva-
levő, hogy XI. Ince pápa kezdeményezte az
európai összefogást a felszabadításért. A ma-
gyarországi Actio Catolica országos mű-
emlékbizottsága most elhatározta, hogy el-
készíteti XI. Ince szobrának a mását és azt
a Vatikánba vivő zarándoklat keretében át-
nyújtják XI. Pius pápának. A zarándokla-
tot, mely június 2-án indul, Serédi Jusztin-
ián bíboros hercegprímás vezeti a Szent-
atya elé.

Távozik a búcsuresti jugoszláv követ. Bel-
grádból jelentik: Kassidolac búcsuresti jugoszláv
követet londoni követté nevezték ki.

**UJABB HATÓSÁGI KIHALLGATÁSRA
RENDELTEK AZ ARADI MINORITA REND
TÖBB TAGJÁT.** Arad. Saját tud. Még 1935.
év tavaszán történt, hogy Pásziny Bonaven-
tura minorita rendfőnök, valamint Monay Fe-
renc, a minorita rend római generális asszisz-
tense ellen eljárás indult azért, mert a vád-
irat szerint a minorita rend jogi helyzetét téve-
sen fűntették fel egy, a törvényszékhez intézett
hivatalos okiraton. A két vezető szerepet játszó
minorita szerzetesnek annakidején sikerült
magát tisztázni a vád alól a teljes beigazolást
nyert, hogy az okmányon szereplő inkriminált
kitétel félremagyarázásából ered az eljárás,
amelyet ezek után be is szüntettek. Annál in-
kább meglepetést kelt, hogy az aradei körút-
járól hazakerülő Pásziny Bonaventura rend-
főnököt most beidézték az állambiztonsági hi-
vatalhoz, ahol az említett ügyre vonatkozóan
újabb kérdéseket intéztek úgy hozzája, mint a
továbbiak során beidézték Korom Pál, Novák
Dezso Mihály és Harsányi Vince minorita ál-
dozárkhoz. Hogy a vizsgálat miért újult fel,
erre vonatkozóan semmi bizonyosat nem tud-
nak a minorita rend tagjai, tény azonban,
hogy az ügy tisztázása újabb bizonyítékokat
igényel, mert az állambiztonsági hivatal be-
idézte Lakatos Ottó dr. rendfőnököt is, aki azon-
ban röviddel ezelőtt Schill József, a római ka-
tolikus egyház itteni világi tagozata elnökének
femetésére Budapestre utazott s még nem tért
haza a magyar fővárosból.

**Népgyűlésen foglalkozik a munkásság a
nemzeti munkavédelmi javaslattal.** Cluj. Sa-
ját tud. — A város munkásai vasárnap
délelőtti népgyűlést tartanak. A cluj-i munkásság
a készülő úgynevezett „nemzeti munkavédelmi
törvény”-tervezetet tárgyalja le. A munkásság
és az alkalmazottak körében a készülő törvény-
tervezet nagy nyugtalanságot keltett, éppen
ezért a népgyűlés iránt óriási az érdeklődés. Az
építőmunkások szervezete is, amelyhez az ácsok,
kőművesek, betonosok, kőfaragók és más rekon-
strukciós munkások is tartoznak, erélyes szer-
vezkedési mozgalmat kezdett, amelybe a környék-
beli munkásokat is bevonják. Péteken délután
öt órakor nyilvános építőipari gyűlést tartanak,
melyen azt akérik meg tárgyalni, miképpen le-
hetne orvosolni a felgyülemlett sérelmeket. A
munkások körében különösen nagy felháboró-
dást keltett, hogy az építkezéseknél szakképzet-
len, vagy más városból, vidékről behozott mun-
kásokkal dolgoztatnak, akik letörlik a helyi
munkásság kereseti lehetőségeit.

Bilbaoban utcai harcok törtek ki a város vezetői között

**A baszk őslakosok megegyezést akarnak a nemzetiekkel,
a vörösek és a feketék végső ellenállást**

Párizsból jelentik: A francia lapok szerint
Bilbaoban súlyos események játszódtak le. Az
Echo de Paris szerint kommunisták, anarchis-
ták és baszk szeparalisták között utcai harcok
folytak le. A baszkok ugyanis a megegyezés hi-
vel, míg a kommunisták és anarchisták a vég-

sőkig harcolni akarnak és elhatározták, hogy
végső átadás előtt felrobbantják a várost. A lap
szerint egy baszk személyiség lépéseket tett Lon-
donban a Salamancával való megegyezésre. A
vitoriai püspök római látogatása állítólag szin-
tén ezzel áll összefüggésben.

Kivégezték egy kórházi ágyon fekvő beteget

Vitorióból jelentik: A nemzetiek jelentése
szerint Santiago-Cortez századost, a Cadezai ko-
lostor védőinek parancsnokát, aki a kolostor el-
foglalásakor megsebesült és a köztársaságiak fog-
ságába került — a köztársasági csapatok a Jaeni
kórházba szállították. Később a századost súlyos

sebesülése ellenére haditörvényszék elé állították
és a tárgyalást a kórházban, a beteg ágyánál tar-
tották meg. A haditörvényszék a súlyosan sebe-
sült századost halálra ítélte. A beteget hord-
ágyon azonnal a kórház udvarára szállították és
ágyonlőtték.

Felrobbant egy angol hajó a spanyol partokon, egy másik súlyosan megrongálódott

**Fenyegető helyzet alakult ki az angolok és spanyol nemzetiek
között**

Londonból jelentik: A tengerügyi hivatal je-
lenti, hogy a „Hunter” nevű angol torpedóromboló
a vizvonal közelében felrobbant. Az angol
hajó őrszolgálatot teljesített a spanyol partokon,
a benemavatók bizottság megbízásából. A
torpedóromboló öt mérföldnyire volt Almeriától.
A robbanást valószínűleg tengeralatti akna, vagy
repülőgép-támadás okozta.

A Reuter valenciai jelentése szerint a brit
nagykövetséghez érkezett jelentés értelmében a
„Hunter” szerencsétlenségének nyolc halottja és
huszonnégy sebesültje van.

Madridból jelentik: Az Union Rádió jelen-
tése szerint a nemzetiek egyik hajója megtorpe-
dzott egy angol cirkáló és komolyan megrongá-
lta. A „Jaime I.” köztársasági cirkáló segítségé-
gére sietett az angol hajónak és fedélzetére vet-
te annak személyzetét, a hajót pedig Almeriába
vontatta.

Londonból jelentik: Angol lapok szerint a
„Hunter” torpedóromboló felrobbantása miatt
igen fenyegető helyzet alakult ki. A spanyol
polgárháború kitérőse óta angol hajóknak szá-
mos konfliktusa volt a spanyol partokon, de
egyik sem volt olyan súlyos és beláthatatlan kö-
vetkezményekkel fenyegető, mint a csütörtök
délutáni. Egyelőre nincs biztos támpont arra
nézve, hogy a robbanást mi idézte elő. Hír sze-
rint egy tengeralattjáró torpedója okozta a robb-
banást, illetve a hajó beleütközött egy uszó ak-
nába. Kétségtelen, hogy a robbanást külső ok
idézte elő. A szerencsétlenség áldozatainak szá-
ma péntekre tizenháromra emelkedett, miután
a huszonnégy sebesült közül többen meghaltak.
Négy matróznak a holttestét nem találják. Való-
színű, hogy a hullámokba veszték. A határos ál-
dozatokat az egyik torpedóromboló a gibraltári
kikötőbe szállította és ott péntek este temetik el
nagy katonai pompával.

* Kedd reggelig zárva a London kötődé.
Kedd reggel fél 8 órakor nyit és olvasón árusít.

**KOMMUNISTA IZGATÁS A TEMPLOM UD-
VARÁN.** Arad. Kungrosz Jakab aradi lakos
kommunista agitációval vádolva állt ma az it-
teni törvényszék előtt. A vádirat szerint ugyanis
május 9-én Kungrosz több embert gyűjtött maga
köré és azok előtt a kommunizmus előnyeit fej-
tegte. A vádlott a bíróság előtt tagadta, hogy
az államellenes bűncselekményt elkövette volna
s azzal védekezett, hogy az egybegyűlteket köz-
imára hívta össze a görög-keleti székesegyház
udvarára, ahol előttük mint előimádkozó szere-
pelt. Ezzel az állítással szembe a bíróság előtt
több tanu vonult fel, aki terhelő vallomást tett.
A törvényszék miután a tanuvallomásokból két-
ségtelenül megállapítást nyert, hogy Kungrosz
kommunista előadást rendezett — 2 évi fogházra
és 5.000 lei pénzbírságra ítélte a vádlottat.

Ítélet a mecsek—szabolcsi izgatók ügyében.
Pécsről jelentik: Négy nap tárgyalás után,
csütörtök délelőtti hirdetett ítéletet a pécsi tör-
vényszék a mecsek—szabolcsi csendőrszolgálat
megtámadása ügyében. Az emlékeztető bányász-
sztrájk alkalmával ugyanis nagyobb tömeg meg-
támadta a rendfenntartásra kiküldött csendőr-
séget. A törvényszék 88 vádlott közül ötvennyol-
cat jogerősen felmentett, harmincat nyolc naptól
egy hónapig terjedő fogházra ítélte. A törvény-
szék hatósági közeg elleni erőszak miatt Huda-
csek Jánosné egy hónapi, Bendrath Vilmosné
tizennégy nap, Bauer Józsefné tizennégy nap,
Sikecz Jánosné háromhet, huszonhat vádlottat
pedig nyolc—nyolcnapi fogházra ítélte. A bünte-
tés végrehajtását azonban háromévi próbaidőre
felfüggesztette. Az ügyész az elítéltek terhére
súlyosbírtásért és a büntetés felfüggesztése miatt
felebezést jelentett be. A vádlottak és védőik
az ítéletben megnyugodtak.

Litvinov utolsó diplomáciai szereplése. Var-
sóból jelentik: Diplomáciai körökben az a hír
terjedt el, hogy Litvinov szovjet külügyi népbiz-
tos megbukott. Ezekben a körökben úgy tudják,
hogy Litvinov londoni útja és a koronázási ün-
nepségen való részvétele a külügyi népbiztos utol-
só diplomáciai feladata volt és a jövőben semmi
szerepe nem lesz az orosz külügyek irányításá-
ban. A bukás oka főleg abban keresendő, hogy
Litvinovnak nem sikerült létrehoznia a francia—
orosz katonai szövetséget és azt a megállapodást,
hogy a két ország vezérkara rendszeresen együtt-
működjen. Az elégedetlenséghez állítólag még
hozzájárul az is, hogy Litvinovra sikerült rabi-
zonnyitani, hogy összeköltésben áll Trotskijjal.

**Megjelent a „Rózsasó”. Dr. Tombory Béla
plébános szerkeszti ezt a csinos kiállítású érté-
kes hitbuzgalmi folyóiratot, amelynek legutóbbi
számából megemlítjük az alábbiakat: Galló Gé-
za: Ha mindenki mosolyogna (vers). Székely
László: Vértanúk királynéja. Fides J.: Szentmi-
sét hallgatok. Dévald László: Beázott a háztető.
Béres Árpád: Ha itt lesz az óra... (vers). A Ke-
reszt és az Élet. Rózsasó. Mária Kongregáció.
Hírek. Gyermekeket egészíti ki a mindenkép-
pen érdekes és magas nivóju lapot. Szerkesztő-
sége és kiadóhivatala Oradea-Josia. Kis Szent
Terez plébánia. Előfizetési díj egész évre 70, fél-
évre 35, negyedévre 20 lei. Külföldre 120 lei.
Egyes szám ára 6 lei.**

FONTOS!

Alkoholizmus Alkoholkérdés

Írta dr. Donáth Gyula. Ara 40 lei.
Megrendelhető könyvosztályunknál

Időelőtti volt Kramarz csehszlovák államférfi halálhíre. Prágából jelentik: Prágából cáfolják Kramarz volt csehszlovák miniszterelnök halálhírét. Megállapítják, hogy az ismertnevű politikus súlyos beteg és valószínűleg e miatt terjedt el halálának a híre.

A párbajra kihívás ellenkezik a parlamenti mentelmi joggal. Budapestről jelentik: Dinnyés Lajos kiegészítő képviselőnek a főispáni kar egyik tagjával kardpárbajra kell kiállania, mert Dinnyés Lajos a képviselőház egyik ülésén sértően nyilatkozott a főispánokról. Griger Miklós meg akarja akadályozni ezt a párbajt, tiltakozva az ellen, hogy parlamenti kritika miatt lovagias ügy keletkezzék. Griger Miklós az ügyben interpellálni akar a parlamentben és hangoztatni fogja, hogy a provokálásban Dinnyés Lajos mentelmi jogának megsértését látja.

Az érelmeszesedés korai halált jelent!
Védekezzünk!

Az érelmeszesedés

Irtá: Dr. Bucsányi Gyula főorvos, II. kiadás.
Ara 55 lei.

Megrendelhető könyvosztályunknál

TEHERAUTÓ A VIZBEN. Timisoara. Saját tud. Amint az utóbbi időben már többször előfordult, egy autó ismét a Begába zuhant. Ezúttal Erzsébet, görög exkirályné banloci uradalmának egyik teherautóját érte könnyen végzetessé válható katasztrófa. Az uradalom halastavából halakat szállítanak Timisoarára és ezeket az élő halakat a Begán lévő két halászbárkában helyezik el, amíg a piacon elkelnek. Most, hogy a halászat ideje elmúlt, a partra akarták vontatni és el akarták szállítani a halászbárkákat. Hatalmas teherutóval akarták az egyik bárkát a partra vontatni. Alig hogy a gépkocsi motorja megindult, a teherautó lecsúszott a meredek partra s a Begába zuhant. Szerencsére az egyik bárkára futott s azt az iszapba nyomta. Így a gépkocsinak csak a hátsó fele került víz alá, a sofőrnek pedig nem esett baja. Utászoztatót rendeltek ki és megfeszített munkával vontatták ki a gépkocsit a vízből.

Braşovi rövid hírek. Saját tud. Aldea János 16 éves iparostanonc szülei távolléte alatt borotvával felvágta karjain az ereket. Életveszélyes állapotban szállították a kórházba, ahol még eddig nem lehetett kihallgatni. — A város szívében a Korona szálloda előtt a 913. Bv. jelzésű gépkocsi elgázolta Bozcea Gheorghe közrendőr 5 éves leánykáját, aki anyja karjai között még a helyszínen kiszendvedett. A szerencsétlenségért — a vizsgálat szerint — nem terhel senkit sem a felelősség. — Julius 18-án tartják meg Braşovban a szokásos gépkocsiversenyt a város nagydíjáért. — Ismeretlen tettesek az éjleple alatt behatoltak a Märzescu-kórház padlására, ahol a betegek ruháit őrzik és onnan mintegy 15 ezer lei értékű ruhaneműt loptak.

Zürichi zárlat. Párizs 19.57 fél, London 21.58 egynegyed, Newyork 437.25, Brüsszel 73.63, Milánó 23, Amszterdam 240.25, Berlin 175.10, Bécs — schilling 81.80, Prága 15.23, Varsó 82.95, Belgrád 10, Bucuresti 325.

NEM VIHETTEK EL AMERIKÁBA A LONDONI KORONÁZÁSI FILMEKET. Londonból jelentik: Merryll és Lambie, amerikai repülők, akik csütörtök reggel akartak Newyorkba repülni, de a nagy köd miatt el kellett halasztaniuk indulásukat, — csütörtök este fölszálltak és elrepültek Newyork felé. A koronázási filmeket azonban, amelyek elszállítására Londonba utaztak, a londoni mozgóképvállalattal támadt nézeteltérés miatt nem vitték magukkal.

A hatóságok erélyes intézkedései az áruzsora letérésére. Bucuresti. Saját tud. Bucurestiben hirtelen ugrásszerűen növekedett az élelmiszerek ára. A hatóságok kezdenek is már intézkedéseket fogantatni az árdrágítók ellen. Az egyik huscsarnokban 14 mészárrost megbüntettek és a huscsarnok felügyelőjét és két más tisztviselőjét, akik összejátszottak a mészárosokkal, két havi fizetésük elvesztésének büntetésével sújtották. A drágaság méreteit mutatják az alábbi árak: 1 kg. marha, vagy növendék marhahús 30—32 lei, 1 kg. bányahús 26—30 lei, 1 kg. borjúhús 40 lei, 1 kg. disznóhús 60 lei, 1 kg. régi krumpli 5 lei, alma 1 kg. 30—48 lei, régi hagyma 1 kg. 6 lei.

„HAMISÍTOTT” KRUMPLI. Timisoara. Saját tud. Az egészségügyi hatóságok több piaci árust ezer, illetve kétezer lei pénzbírással sújtottak. Ezek az árusok „hamisított” burgonyát hoztak forgalomba. Egyrészt új burgonyaként adták el tavalyi burgonyájukat, amelyet megtisztítottak és „preparáltak”, másrészt csirázottat burgonyát adtak el új krumpliként. Ezt a burgonyát Salontáról és Oradeáról hozták a Banatba.

Satumarei híradó. Saját tud. Rentea Demeter odoreui földműves tegnap összevezetett a családjával, ami annyire elkésztette a 65 éves gazdálkodót, hogy a falu alatt folyó Somesbe ölte magát. Csak a botját találták meg; holttestét még nem vetette fel a víz. — A városi villamosművet tízenhatmillió lei költséggel kibővítették és új, hatalmas gépekkel szerelték fel. Az új 1100 lóerős gőzturbinát, most helyezték üzembe s ezzel biztosították a fejlődő város árammal való zavartalan ellátását. — Mudura Ioan oradeai munkaügyi felügyelő szombaton megkezdte az iparos vizsgáztató bizottságok tagjainak adminisztratív felülvizsgálását, hogy részükre az új iparképesítési törvény által előírt iparigazolvány kiadható legyen, mivel csak új igazolványval ellátott iparos lehet a vizsgáztató bizottság működő tagja. — A város harmincmillió költségnének ügye a legjobb uton halad. Szombaton Satu-Marera érkezik a Postatakarék egyik vezérinspektora, hogy a kölcsön feltételeit a város vezetőivel megtárgyalja és a szükséges fedezetről határozzanak. Ha a pénzt sikerül megkapni, a város azonnal megkezdte a vízmű és a csatornahálózat kiépítését, amit nagyon nélkülöz a hatvan ezer lakost számláló Satumare.

* Ha az arcszine fakó, szürkésárga és tekintete bágyadt, ha hangulata nyomott és nehéz álmok gyöttrik, ha a bél tulságos rothadási folyamat, gyomorfájás és epepangás kinozzák, olyankor tanácsos néhány napon át reggel felkeléskor egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet innia. Az orvosok ajánlják.

Hivatalos terményárak Oradeán. Buza 500, rozs 480, árpa 390, zab 335, tengeri 300. Nullálist 9.20, kenyérliszt 8.60. Piaci árak: Buza 470—480, rozs 470—480, zab 310, árpa 380, tengeri 300.

Piaci árak Oradeán. Zöldség csomónként 1—2 lei, uborka darabja 8—15 lei, retek csomónként 1—2 lei, fejjessaláta 1 lei, tavalyi krumpli kilója 1—2 lei, újkrumpli 10—12 lei, zöldpaprika darabja 2—5 lei, közméte literje 15—16 lei, karfiol fejenként 25—35 lei, cserecsznye kilója 30—35 lei. Tej literje 6 lei, tejfel 18 lei, tehénturó kilója 18 lei, juhturó 20—25 lei, vaj kilója 60—65 lei. Horodskáposzta kilója 8 lei. Tojás darabja 1.20—1.50 lei, rántani való csirke párja kisebb 30—50 lei, nagyobb 60—80 lei.

Tavaszi árak Satu-Maren. Saját tud. A tavaszi forgalom sok üzletkötést eredményezett. Kivételre alkalmas szarvasmarhában különösen élénk a kereslet. A szerdai hetipiacon nagy volt a forgalom, sertésből sokat felhajtottak. I. oszt. sertés kilóját 21—22 leirélt adták. Fejős tehénben is volt felhozatal, ára: 5—7 ezer lei darabonként. Vágómarha élőszuliban 11.50—12 lei kilónként. Terményárak: búza 465—470 (felhozatal gyenge), rozs 440—450, tengeri 290—300, árpa 340—350, napraforgó 500—510, zab 300 lei.

A CFR AUTÓBUSZAINAK MENETRENDJE Érvényes 1937 május 15-től.

Arad—Timisoara 51 km. Menetidő 100 perc
Indul Aradról 6.30 érk. Timisoarára 8.10 órakor
Indul Aradról 13.30 érk. Timisoarára 15.10 órakor
Indul Aradról 18.30 érk. Timisoarára 20.10 órakor
Ind. Timisoaráról 7.30 érk. Aradra 9.10 órakor
Ind. Timisoaráról 14.00 érk. Aradra 15.40 órakor,
Ind. Timisoaráról 18.30 érk. Aradra 20.10 órakor.

Arad—Nadlac 49 km. Menetidő 120 perc
Indul Aradról 7.00 érk. Nadlacra 9.00 órakor
Indul Aradról 13.00 érk. Nadlacra 15 órakor
Indul Aradról 18.30 érk. Nadlacra 20.30 órakor
Indul Nadlacról 5.30 érk. Aradra 7.30 órakor
Indul Nadlacról 6.30 érk. Aradra 8.30 órakor
Indul Nadlacról 13.00 érk. Aradra 15.00 órakor
Indul Nadlacról 17.00 érk. Aradra 19.00 órakor

Oradea—Salonta 38 km. Menetidő 70 perc
Indul Salontáról 7.00 érk. Oradeára 8.10 ó.
Indul Oradeáról 19.00 érk. Salontára 20.10 ó.

Arad—Chisineu—Salonta—Oradea. 115 km. Menetidő 255 perc.
Indul Aradról 6.00 érk. Oradeára 10.15 órakor
Indul Aradról 16.00 érk. Oradeára 20.15 órakor
Indul Oradeáról 6.15 érk. Aradra 10.30 órakor
Indul Oradeáról 14.00 érk. Aradra 18.15 órakor
Arad—Chisineu—Cris. 42 km. Menetidő 60 perc
Indul Aradról 15.00 érk. Chisineuba 16.30 ó.
Indul Chisineuból 6.00 érk. Aradra 7.30 ó. kor

Arad—Buteni. 67 km. Menetidő 180 perc (Heti járat)
Indul Aradról 15.00 érk. Butenibe 18.00 ó. kor közlekedik csütörtökön
Indul Buteniből 5.00 érk. Aradra 8.00 órakor közlekedik pénteken

Arad—Lipova. 37 km. Menetidő 90 perc
Indul Aradról 14.00 érk. Lipovára 15.30 órakor
Indul Lipováról 6.30 érk. Aradra 8.00 órakor

Timisoara—Lipova. 59 km. Menetidő 120 perc
Indul Timisoaráról 14.00 érk. Lipovára 15.30 ó.
Indul Lipováról 5.30 érk. Timisoarára 7.30 ó.

Timisoara—Foeni. 40 km. Menetidő 90 perc (Vasárnap nem közlekedik)
Indul Timisoaráról 16.00 érk. Foenibe 17.30 ó.
Indul Foeniből 6.00 érk. Timisoarára 7.30 ó.

Timisoara—Moravita. 58 km. Menetidő 105 perc (Heti járat)
Indul Timisoaráról 14.00 érk. Moravitára 15.45 ó.
Indul Moravitaról 6.00 érk. Timisoarára 7.45 ó.
érkezik pénteken

Timisoara—Sannicolau. 64 km. Menetidő 120 perc (Vasárnap nem közlekedik)
Indul Timisoaráról 16.00 érk. Sannicolaura 18.00
Indul Sannicolauról 6.00 érk. Timisoarára 8.00

Timisoara—Periam. 48 km. Menetidő 90 perc (Vasárnap nem közlekedik)
Indul Timisoaráról 14.00 érk. Periamra 15.30 ó.
Indul Periamról 5.30 érk. Timisoarára 7.00 ó.

Timisoara—Buzias—Lugoji. 60 km. Menetidő 120 p.
Indul Timisoaráról 14.00 érk. Lugojra 16.00 ó.
Indul Lugojról 6.00 érk. Timisoarára 8.00 ó.

Timisoara—Recas—Lugoji. 60 km. Menetidő 120 p. (Heti járat)
Indul Timisoaráról 14.00 érk. Lugojra 16.00 közlekedik hétfőn
Indul Lugojról 6.00 érk. Timisoarára 8.00 ó. közlekedik kedden

A C. F. R. V-ik autóbusz-központja Arad.

Károly király meglekinti a „Bucuresti Hónap” kiállítását. A kép jobboldalán Tatarescu miniszterelnök látható, háttérben iskolásányok sora.

SPORTHIREK

CAO — Unirea-Tricolor Oradeán

Oradea. Saját tud. Vasárnap délután a CAO az Unirea Tricolorot fogadja a Nemzeti Bajnokság küzdelmeinek keretében. A CAO sem menekült még meg a veszélyes zónából s ezen a mérkőzésen akarja behiztosítani helyzetét, viszont az Unirea Tricolornak létkérdése a győzelem, ugyanis ha mindkét pontot leadja, úgy az egyik kieső feltétlenül ő lesz. Az izgalmasnak ígérkező találkozó iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

RIPENSIA—LEICESTER CITY 2:1 (0:0). *Burestiből jelentik: 10.000 néző előtt játszott a csütörtökön a Leicester City második fővárosi mérkőzését. Ezuttal tudták győzni az angolok: 2:1 (0:0) arányú vereséget szenvedtek a Ripensiatól. Az angol II. liga bajnoksapata ezalkalommal többet mutatott, mint az első mérkőzésen, de a kitünően játszó Ripensival szemben így is alulmaradt. A Ripensia góljait Sepi lötte, Biró: T. Ilescu volt.*

Kisorsolták a Román Kupa középdöntőket. *Bucurestiből jelentik: A Román Kupa középdöntőjét kisorsolták. A sorsolás a következő eredménnyel végződött: Ripensia—Juventus, Timisoara. Venus—FC Rapid, Bucurestiben. A forduló időpontját nem állapították meg, miután az a Venus Középeurópa Kupa mérkőzéseinek időpontjától függ. Előreláthatóan Ripensia—Venus döntő lesz az idei Román Kupában.*

BEKULDOTT HIREK

Május havában tartotta a hegyaljai esperesi körület Tanítói Egyesülete Ighiban, közgyűlést. Szentmise hallgatás után Bakka László atyú tanító tartott az iskolában közelmérésre próbatanítást. Ezután Balázs Ferenc főesperes a Mailáth püspök által épített iskolában a főpásztori jubileum jelentőségéről beszélt s a püspök példáján a szeretetre való nevelés szükségét hangsúlyozta. Berindan Emilia tanítónő olvasta fel „A szülői értekezlet fontosságáról” című dolgozatát. Majd Willer Elemér főgimnáziumi tanár tartott szakszerű és tartalmas előadást a „Testnevelés szükségéről az elemi iskolában”. — Gyűlés után közbejött — Ighiban volt a kerületi papság tavaszi korengyűlése. Oláh Daniél t. kanonok, teiusi plébános tartott előadást a „Magán-pastoráció hasznáról”. Antal József segédlelkész pedig a katekézis reformjáról értekezett.

Meghívó. A Gheorgheni Római Katolikus Tanítóegyesület 1937. május 20-án Valea-Stramban a római katolikus iskolában tartja tavaszi gyűlést, melyre az egyesület tagjait és a tanúgy barátait biztatja meghívja az elnökség. Tárgysorozat: 1. 8 órákor szentmise. 2. Gyakorlati tanítást tart: Palavits József az I. osztályban a beszédre-telelem gyakorlatból, Bartis Ilona a IV. osztályban a román nyelvtanból. 3. Elnöki megnyitó. 4. A múlt ülése jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 5. Tanítói ügyek és indítványok. 6. „Gyakorlati egészség a falusi iskolában”. Dr. Csiky János orvos. Szünet. 7. Enekel a gyermekkoros. 8. „Mivel gyógyítható népünk két legnagyobb betegsége, az iszákosság és verekedés” (közös tétel). 9. Szavall Csendőrné Jenő s. lelkes. 10. Enekel a valea-strambai dalárda. 11. A tanítások bírálat. 12. A jövő gyűlés helyének és tárgysorozatának megállapítása. Ciurmani, 1937. május 7. Ferencz Sándor e. elnök, Sipos Sándor esp. tanf., Botár Erzsébet e. jegyző.

A clujji Kolping Legényegylet kirándulása. elmúlt vasárnap sikeres kétnapos tanulmányi kirándulást rendezett a Kolping Legényegylet a turdai hasadékhöz. Összesen 32-en vettek részt a kiránduláson. Reggel 5 órakor az egyesület igazgatója a Szent Mihály plébánia templomban szentmisét mondott a kirándulóknak és utána Isten áldásával indultak a kétnapos nagyszabású gyalog túrára. Most vasárnap, 1937. május 16-án ugyanez a társaság egy napos gyalog túrát rendez. E gyalogtúra alkalmával megtekintik az újjaépitett Kolping forrást, amelyet vandál kezek összetörték volt. Az egyesület ismét nagy anyagi áldozat árán rendezte a forrást, úgy hogy ismét friss üdítő víz áll a kirándulók rendelkezésére. Az egyesület vezetősége ez uton is szeretettel kéri a testvéregyesületeket, hogy kirándulásaik alkalmával óvják a forrást és erélyesen járjanak el azok ellen, akik nem tudják megbecsülni a természet kincsét. A vasárnapi kirándulás programja a következő: Reggel fél 7 órakor szentmise hallgatás a Szent Mihály plébánia templomban. Utána indulás. Utirány: Hója-gerec, Bácsf. torok, Kolping forrás, Csigadomb. Vendégeket szívesen lát az egyesület vezetősége.

Ismeretlen egyének Lakehurst környékén több ízben rálöttek a légi járművekre és megfenyegették a légi hatóságokat

„Ne szálljanak el New Jersey felett a repülőgépek...!”

Newyorkból jelentik: A „Hindenburg” katasztrófája ügyében folyó vizsgálattal kapcsolatban a New Jersey rendőrség a hozzáintézett kérdésekre megerősítette, hogy Lakehurst környékén az utóbbi években több ízben előfordult, hogy rálöttek a repülőgépekre Clarence Chamberlain, ismert ócán-repülő is kijelentette, hogy nemrég két repülőgép ellen követtek el merényletet, legutóbb május másodikán. Az egyik repülőgép a bendixi repülőterre átlőtt benzinevezetősével érkezett meg, a másiknak a szárnyán találtak lyukat. A bendixi repülőter hatvan mért-

földnyire van Lakehursttól, a Clifton repülőter pedig, ahova a másik repülőgép érkezett meg, negyvenkét mértföldnyire van a lakehursti légi kikötőtől. Még 1930-ban, amikor a Los Angeles léghajó szolgálatban volt, erre a léghajóra, továbbá 1928-ban, 1932. és 1933-ban a „Z. M. C. II.” merevrendszerű léghajóra is rálöttek. A légi hatóságok több ízben kaptak fenyegető leveleket és nevüket eltitkoló egyének távbeszélőn is bejelentették, hogy a repülőgépek ne szálljanak el New Jersey felett, mert a lakosok haragjukban golyókkal fogják a gépeket kilyukasztani.

Az Eucharisztikus Szentév ünnepélyes megnyitása

Budapestről jelentik: Magyarország május 23-án kezdi meg az Eucharisztikus Világkongresszust megelőző eucharisztikus előkészületi szentélyét s a megnyitást, amint arról beszámoltunk már, országsszerte ünnepélyes keretek között fog megtörténni. Erre az alkalomra a magyar püspöki kar közös pásztorlevelet bocsátott ki, amelyet május 23-án, vasárnap valamennyi templomban felolvassanak. A megnyitást alkalmából a XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Világkongresszus főbizottsága Verseghi Nagy Elek elnök. P. Bangha Béla S. J., Huszár Károly, dr. Zsembery István és Mihálovics Zsigmond aláírásával felhívást intézett a magyar fővárosi közönségéhez, amelyet az utcákon és tereken mindenütt kifüggesztettek.

„Az isteni szeretet nevében — mondja a felhívás — vesszük fel a küzdelmet Krisztus hitéért a legfelségesebb Oltáriszentesség kegyelmi erejével, kérés és engesztelő imákkal és katolikus tettekkel. Az egész magyarság megigazulásának, lelki felemelésének és keresztény erkölcsi megújulásának nagy alkalmát adja a világkongresszus.”

Felhívja tehát a hatalmas plakát a magyar főváros valamennyi katolikus hívét, hogy az ünnepi Vesperáson, amelynek keretében a magyar bíboros hercegprimás személyesen fogja kihirdetni a szentév megnyitását, minél nagyobb számmal vegyenek részt. Akik pedig nem férnek be a Szent István Bazilikába, kapcsolódjanak bele a szertartásba és az imádságba a hangszórók révén, amelyeket a templom körüli terep és a környező utcákban nagyszámmal állít fel a rendezőség. Közli még a felhívás azt is, hogy a Vesperást nagy-zabású díszülés követi a fővárosi Vigadóban, amelyen dr. Serédi Jusztinián bíboros hercegprimás, dr. Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter és dr. Szendy Károly, Budapest polgármestere mondanak beszédet az Eucharistiáról.

Az eucharisztikus év kihirdetése kezdete annak a lelki elmélyülésnek, amellyel a magyar katolikusok a jövő évi világkongresszusra készülnek.

A magyar katolikus munkásmozgalom érdekes nagygyűlése

Budapestről jelentik: Csendes, de annál eredményesebb kétévi szervezkedés után most lépett először nyilvánosságra a budapesti egyházközségi munkásszakosztályok szervezete. E mozgalom az Actio Catholica kebelében alakult meg és mindezeidig feltűnés nélkül, csendben dolgozott. A nem szocialista szakszervezetek útján működni kívánó keresztény munkás-

ság olyan hatalmas tömeggel vonult fel Budapest egyik legnagyobb gyűléstermébe, hogy már a gyűlés megkezdése előtt le kellett zárni a termeket és így sokan a lépcsőházba szorultak. Lelkesedés, őszinte önérték és buzgalom jellemezte a munkástömegek imponáló felvonulását. A bevezető beszédet dr. Mészáros János, a budapesti általános érseki helytartó tartotta meg, aki többek között a következőket mondta:

— Isten akarata, hogy olyan legyen az országok berendezkedése, hogy a mindennapi kenyeret, az emberhez méltó megélhetést minden dolgozó számára biztosítsa. Ha olyan a társadalmak állapota és berendezése, hogy a dolgozni akarók számára az emberi megélhetes feltételei biztosítva nincsenek, ez az állapot ellenkezik Isten akaratával. Krisztus neve a zászlónkon hirdeti nekünk a magántulajdon szociális célját és rendeltetését is. Eppen ezért szállunk szembe mi a szívtelen kapitalizmussal és a nagy szociális pápák, XIII. Leó, XI. Pius útmutatása szerint hirdetjük a proletár megváltását. Nemcsak karitatív segélyezés, hanem kell a szűkölködőknek, hanem követeljük az emberies megélhetéshez való juttatásunkat.

Három munkás felszólalása után Varga László jezsuita páter azt mondta, hogy a munkásság nem a tőke, hanem a tőkével viszálylással szemben küzdött.

A nagyhatású gyűlés után táviratban hódolattal köszöntötték XI. Pius pápát Magyarország kormányzóját és Serédi Jusztinián bíboros hercegprimást. A munkásszakosztályok nagygyűléséről a magyar katolizmus vezető lapja, a Nemzeti Újság vezércikkében többek között a következőket írja: „Nem lehet megrendülés nélkül hallgatni a most elhangzott beszédeket: mennyi hiba, bűn, csalódás, rombolás, öldöklés, pusztítás történt a munkásság jelszavával és milyen egyszerű, kézenfekvő, öröktől való és örökké érvényes a megoldás, csak meg kell látni és meg kell oldani. A vasárnapi gyűlés egyik szónoka azt mondta, hogy a munkásság nem politika. A munkásság nem politizálni akar, hanem követeli Isten adta jogait. A magyar munkásság mindig megtette a kötelességét, most a tőkén a sor, hogy változtasson.”

ÉPÍTÉSI PÁLYAZATI HIRDETMÉNY

A dealului (Jud. Odorheiu) római katolikus egyházközség a templom átépítési munkálataira ezennel pályázatot hirdet. A pályázatok beadási határideje: 1937. május 31-én délelőtt 12 óra. A költségvetés és részletes tervek fenti egyházközségnél megszerezhetők, illetve megtekinthetők. Egyházközség elnöksége.

